

Umrežavanje kao pretpostavka razvoja

Nensi Dražić,
Dajana Jerčinović,
Dubravka Kanjski, Sanja
Krpan, Martina Magaš,
Marija Miškulin, Sonja Pribela-
Hodap, Zdenka Rigatti
Dječji vrtići Cvrčak i mrav,
Radost, Fijolica

Potpisivanjem Sporazuma o profesionalnoj suradnji u kolovozu 2010. Dječji vrtići 'Cvrčak i mrav' Tribalj, 'Radost' Crikvenica i 'Fijolica' Novi Vinodolski opredijelili su se za strategiju međusobnog povezivanja i suradnje jer 'povezivanje ustanova (umrežavanje) može motivirati stručne djelatnike na dublje razumijevanje odgojne prakse i njezino mijenjanje'. (Miljak, 2009., 193)

Razvijanje stavova o djetetu kao kompetentnom sudioniku vlastitog učenja temeljno je obilježje ovog modela

Podrška kolega unutar mreže ima ključnu ulogu u stvaranju zajednice koja uči u ustanovi

Glavna obilježja ovog modela su međusobne interakcije, refleksije i kritičko promišljanje vlastite prakse, zajedničko učenje kroz predavanja stručnjaka, razvijanje stavova o djetetu kao kompetentnom sudioniku vlastitog učenja i razvoja, te bolje korištenje ljudskih i materijalnih resursa u organizaciji stručnog usavršavanja. U pedagoškoj literaturi se ističe kako se učinkovit profesionalni razvoj praktičara treba događati u realnom kontekstu njihova pedagoškog rada.

Uvažavajući tu činjenicu stvaramo mrežu koja postaje temelj procesa učenja odnosno alternativa dosadašnjem načinu učenja, stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja svih stručnih djelatnika. Podrška kolega unutar mreže ima ključnu ulogu u stvaranju zajednice koja uči u ustanovi.

Koraci prema razvoju

Primarni zadatak, odnosno područje unapređenja rada u jednoj pedagoškoj

godini, zajednički dogovaramo na sastancima stručnih timova ustanova. Pritom analiziramo i identificiramo jake i slabe strane u odgojno-obrazovnom radu svake pojedine ustanove te raspravljamo o unutarnjim resursima, potrebama i sugestijama odgajatelja. Kao zajednički primarni zadatak stručnog usavršavanja pedagoških djelatnika 2010./11. godine istaknut je rad na promijenjenoj ulozi odgajatelja i djeteta, na obogaćivanju sredine za učenje i unapređivanju suvremenih

procesa učenja predškolske djece. Na temelju evaluacije prethodne godine i godišnjih izvješća odgajatelja, sljedeće pedagoške godine istaknut je zadatak praćenja i dokumentiranja procesa učenja djeteta kao bitnog segmenta rada odgajatelja i temelja za planiranje rada. Primarni zadatak pomaže nam da se fokusiramo na određeno područje, međutim pritom se vodimo činjenicom da su sva područja kvalitete međusobno povezana i međuovisna.

Obvezne teme stručnog usavršavanja obuhvaćaju predavanja i radionice vanjskih predavača i refleksivne praktikume. Teoretsko znanje, koje se propituje i istražuje u praksi, podloga je za kvalitetnu odgojno-obrazovnu praksu, stoga svi odgojno-obrazovni djelatnici trebaju biti upoznati s recentnim spoznajama te znanstvenim istraživanjima iz područja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Aktivno sudjelovanje, potreba dokumentiranja te potreba kritičkog promišljanja i dijaloga stavlja sve dionike u vrlo aktivnu ulogu. Refleksivni praktikumi i dijaloške radionice predstavljaju mogućnost upoznavanja s raznolikošću prakse i ostvarivanja kritičko-refleksivnog pristupa, što rezultira transformacijskim znanjem i razvojem kulture dijaloga. Kroz zajedničke refleksije pedagoški djelatnici imaju mogućnost biti 'kritički prijatelji', dati i primiti povratnu informaciju te razmišljati i propitivati vlastitu praksu. Moderator refleksijskih su pedagozi vrtića u kojemu se praktikum organizira te su u tu svrhu pripremljeni protokoli praćenja organizacije prostora i suvremenih načina učenja djece. Primijetili smo da je nekim odgajateljima vrlo teško 'čuti' povratnu informaciju, što nam je osvijestilo potrebu razvoja komunikacijskih vještina i kulture refleksivnog dijaloga.

Višestruki učinci umrežavanja

Umrežavanje vrtića omogućilo nam je širenje mreže podrške pripravnicima i razvoj novog modela rada, temeljenog na timskom pristupu, s ciljem kvalitetnijeg programa uvođenja u

samostalni rad. U sva tri vrtića organizirani su refleksivni praktikumi za pripravnike s dodatnim zadatkom pisane refleksije. Također, organizirane su radionice i predavanja za pripravnike koje vode članovi timova ključnih ustanova, u skladu s djelokrugom rada.

Razgovori i rasprave o kvaliteti i unapređenju rada, razmjena iskustava pedagoškog, administrativnog i organizacijskog osoblja pridonijeli su razvoju kompetencija i profesionalizma u radu stručno-razvojnih službi sva tri vrtića. Nakon dvogodišnje suradnje kreiran je upitnik kojim se ispitalo zadovoljstvo odgajateljica sva tri vrtića pojedinim oblicima stručnog usavršavanja i zadovoljstvo stručnim usavršavanjem općenito. Najveće zadovoljstvo iskazano je prema praktičnim radionicama posebnog stručnog interesa, a najmanje prema radionicama i predavanjima vanjskih predavača. Razlog tome može biti što praktične radionice i radionice po slobodnom odabiru predstavljaju manji izazov za odgajateljice i kreativnog su karaktera. Predavanja i radionice vanjskih predavača uključivali su i aktivno sudjelovanje odgajatelja uz prezentaciju rada, što je, s obzirom na broj sudionika (pedesetak), pojedinim odgajateljima bilo stresno iskustvo. U odgovorima na pitanja otvorenog tipa odgajateljice su istaknule pozitivne i negativne aspekte suradnje, a slično su procijenili i stručni timovi.

Kao pozitivne aspekte suradnje odgajatelji ističu: mogućnost razmjene iskustva i unošenja inovacija u rad, obogaćivanje materijalnog konteksta, vrednovanje i samovrednovanje rada, više edukativnih sadržaja, formalno i neformalno druženje, nove ideje za rad. Kao negativne aspekte ističu: izlaganje sebe i svojeg rada pred nepoznatim ili malo poznatim kolegicama, probleme vezane uz odlazak u druge vrtiće i organizaciju rada, osjećaj preopterećenosti brojnim sadržajima, nespremnost na međusobnu suradnju, osjećaj kompeticije i nadmetanja, nespremnost za refleksivni dijalog, velik broj sudionika na nekim oblicima

stručnog usavršavanja.

Stručni suradnici i ravnatelji procijenili su da se ovakvim modelom unapređuje kvaliteta pedagoške prakse, omogućuje otvaranje i afirmacija vrtića, uvodi kritičko promišljanje kvalitete rada, uči kultura dijaloga i refleksije, dijeli znanje, povećava kvalitetu rada s pripravnicima, obogaćuje stručno usavršavanje za sve dionike i širu zajednicu, kao i da dokumentiranje i prezentiranje rada postaje sustavni i kontinuirani dio pedagoške prakse. Nije zanemariva ni financijska racionalizacija u vrtićkim proračunima koja uključuje dijeljenje troškova organizacije predavanja i radionica i korištenje resursa znanja i sredstava iz tri ustanove.

Zaključna promišljanja

Nakon dvogodišnje suradnje zaključujemo sljedeće: Svi vrtići sudionici mreže ravnopravno, otvoreno i bez zadržke uključeni su u sve faze rada (od inicijative, planiranja, provedbe do procjene i završne evaluacije). Takvo udruživanje jača snage, promovirajući interese različitih dionika koji koriste svoja znanja i vještine, radeći zajedno u postizanju ciljeva razvoja, istovremeno dijeleći međusobnu i osobnu korist i rizike. Ono ima snagu pokretanja procesa, pridonosi kvaliteti rada ustanove, omogućuje širenje vidika, znanja i umijeća svih sudionika, njihovo osnaživanje i povezivanje, a najveću korist imaju krajnji korisnici – djeca i njihovi roditelji.

Literatura:

1. Miljak, A. (2009.): *Življenje djece u vrtiću*. Zagreb: SM naklada
2. Petrović-Sočo B. (2007.): *Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup*. Zagreb: Mali profesor.
3. Petrović-Sočo, B. (2009.): *Mijenjanje konteksta i odgojne prakse dječjih vrtića: Akcijsko istraživanje s elementima etnografskog pristupa*. Zagreb: Mali profesor.
4. Slunjski, E. (2006.): *Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizaciji koja uči*. Zagreb: Mali profesor
5. Slunjski E. (2008.): *Dječji vrtić, zajednica koja uči*. Zagreb: Naklada Ljevak
6. Slunjski, E. (2011.): *Kurikulum ranog odgoja – istraživanje i konstrukcija*. Zagreb: Školska knjiga

